

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 68 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

2023 m. liepos 1 d. įsigalios Mokslo ir studijų įstatymo (toliau – Įstatymas) 72 nauja reakcija, kuri reglamentuoja priėmimą į mokslo ir studijų institucijų dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigas. Šioje įstatymo redakcijos 72 straipsnio 9 dalyje yra numatyta, kad „*Mokslo ir studijų institucijos vadovo sprendimu asmenys į mokslo ir studijų institucijos dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigas gali būti priimami be konkurso pagal terminuotą darbo sutartį. <...> Be konkurso asmenys, išskyrus asmenis, dalyvaujančius moksliniuose projektuose, priimami į dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigas ne ilgesniam kaip vienu metų laikotarpiui, sudarant terminuotą darbo sutartį. Šią sutartį galima pratęsti dar vienam ne ilgesniam kaip vienu metų laikotarpiui. Pakartotinai be konkurso į mokslo ir studijų institucijos dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigas šie asmenys gali būti priimami ne anksčiau kaip praėjus 2 metams po terminuotos darbo sutarties pabaigos. <...>.“ Taip pat akcentuotina, kad šie dėstytojai ir mokslo darbuotojai gali būti įdarbinami ne mažiau kaip 0,25 darbo laiko normos.*

Įstatymo 68 straipsnis, reglamentuoja kviestinių dėstytojų ir mokslo darbuotojų priėmimą be konkurso pagal terminuotą darbo sutartį: „Mokslo ir studijų institucijos gali ne ilgesniam kaip 2 metų laikotarpiui kviesti dėstytojus ir mokslo darbuotojus dirbti pagal terminuotą darbo sutartį.“ Tačiau straipsnyje nėra reglamentuota kas yra kviestinis dėstytojas ir kokiais tikslais jis gali būti kviečiamas. Pažymėtina, kad šio straipsnio pagrindu priimtiems dėstytojams ir mokslo darbuotojams nėra taikomas reikalavimas būti įdarbintiems ne mažiau kaip 0,25 darbo laiko normos.

Siekiant išvengti situacijų, kad tie patys dėstytojai ir mokslo darbuotojai priimami terminuotomis darbo sutartimis pagal Įstatymo 72 straipsnio 9 dalį, o vėliau pagal Įstatymo 68 straipsnį, arba siekiant išvengti, kad dėstytojas ir mokslo darbuotojas būtų įdarbintas mažesne nei 0,25 darbo laiko norma yra tikslinama Įstatymo 68 straipsnio 1 dalis.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Iniciatorius Seimo narys Artūras Žukauskas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Įstatymo 68 straipsnio 1 dalis nustato, kad „Mokslo ir studijų institucijos gali ne ilgesniam kaip 2 metų laikotarpiui kviesti dėstytojus ir mokslo darbuotojus dirbti pagal terminuotą darbo sutartį.“

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Siūloma nustatyti, kad galima būtų galima kviesti tik kitų mokslo ir studijų institucijų dėstytojus ir mokslo darbuotojus, kurių kvalifikacija būtų aukšta ir atitiktų Įstatymo (*aktuali redakcija nuo 2023 m. liepos 1 d.*) nustatytas aukščiausias tyrėjų karjeros pakopas. Siekiama, kad pakviestų darbuotojų atliekami moksliniai tyrimai būtų reikalingi mokslo ir studijų institucijoje vykdomos studijų ir mokslinės veiklos kokybei užtikrinti.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Siūlomas projektas kriminogeninei situacijai ir korupcijai neigiamos įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Projektas verslo sąlygoms ir jo plėtrai neigiamos įtakos neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokie šios srities teisės aktai tebegalioja (pateikiamas šių aktų sąrašas) ir kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą.

Keisti nieko nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymų lydymųjų aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys.

Įstatymo įgyvendinimo teisės aktų nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Papildomų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinės paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis yra „mokslininkas“, „kvietinis dėstytojas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:
Nėra.